

Nya Pressen, 23.12.1968

Veijo Baltzar har hälsat på hos en zigenarfamilj i Stockholm och konstaterar att svenskarna löst sin zigenarfråga någotsånär slutgiltigt. Speciellt har man där möjlighet till effektiv skolgång, något som betänkligt säpar efter hos oss.

‘De barmhärtiga samariterna är skenheliga’
Man saknar enhetlig front i arbetet för zigenarna!
-Av Veijo Baltzar-

Då jag besökte Stockholm märkte jag att man där löst zigenarfrågan något sånt är slut gilligt. För det första finns där möjligheter att studera. Där krävs inte såsom hos oss att man ska gå i skola medan man bor på landsvägen eller i en stuga med tjugo personer i svält och elände.

Jag hälsade på hos en zigenarfamilj som för 15 år sedan flyttade till Stockholm. Det var tre bröder och två systrar som lämnade Finland. De hade försökt skapa sig en framtid här, men det enda de fick som välgång var minnet av polisen som jämt hängde runt knutarna där de bodde i utkanten av byn.

Den yngsta brodern berättar: - Jag minns mycketväl hur polisen, då jag var en liten pojke, tog fast mina äldre bröder och förde dem till polishäktet. Där blev bröderna slagna. Polisen förbjöd dem att röra sig ute – håll ni bara till i ert kyffe, sade de.

På den tiden skaffade far vårt uppehälle genom att köpa och sälja hästar. Han behövde inte sälja sprit eller ty sig till några andra brottsliga metoder för att skaffa oss bröd, berättar den yngsta brodern.

- Då var det inte så på modet att sälja sprit. De flesta zigenare levde på hästaffärer, men då de tog slut, måste man ju hitta något att leva på.

Vårt andra hem

- Var det någon som snattade i byn eller hade några andra fuffens för sig, blev vi genast förda till polisstationen, där vi blev slagna. Jag har så här efteråt en känsla av att polisstationen under vår tid i Finland var vårt andra hem, förklarar yngsta brodern.

Syskonen har besökt sin hemort efter att de flyttade till Sverige. Deras föräldrar bor svar i Finland.

- Vi har kunnat konstatera att stilen i Finland fortfarande är den samma. Vi har varje gång blivit stoppade av polisen. Om de inte kommit på någon annan orsak så har de velat kolla våra papper. En gång blev vi förda till polisstationen för att vår registerbok inte såg lika ut som den finska.

Lägenhet och Yrke

- Vad är det för idé att polisen tittar på våra handlingar då de ändå inte förstår något av dem? Frågar yngsta brodern.

I Sverige har de här zigenarna klarat sig fint. De har egna aktielokaler på c. 100 kvadratmeter. De har alla ett yrke, och ingen av dem har haft något med polisen att göra.

Men de är fortfarande finska medborgare. Varför? Jo, för att på deras hemort i Finland såg man till att all världens brott lades dem till last. De har inte rena papper.

Deras barn går nu i skola. För dem är framtiden tryggad. I Sverige har zigenarnas skolgång ordnats så att vem som helst som vill gå i skola kan göra det. Där saknas inte social trygghet.

Stöder hela familjen

Skol- och socialmyndigheterna stöder både skoleleven och hans familj. Stödet är beroende av hur stor familjen är och hur många i samma familj som går i skola. En elev får ungefär 45 kronor av skolmyndigheterna, och ungefär lika mycket av socialmyndigheterna. Därtill erläggs hyran om familjen är stor.

När ska ens zigenarbarnens skolgång organiseras i Finland? No som inte vet vad morgondagen för med sig – fortsätter eländet eller ska ni bli räddade – skyll inte på politikerna.

Det lönar sig inte att vända sig till politikerna i sin nöd. Man måste tro på dem på de säger at de inte kan sköta än det ena än det andra, då ljuger de inte.

I stället måste man vända sig till de stora direktörer som styr Finland, de är inte fler än tjugo. De bestämmer om allt i Finland. Politikerna är deras spelknappar som förverkligar idéerna.

Är Virolainen ointresserad?

Barnens skolgång och utveckling är det Sommes tårar mig. Det förvånar mig varför undervisningsminister Johannes Virolainen inte är intresserad av zigenarbarnens skolgång. Det stämmer att det är fråga om en liten grupp, och att det inte finns många röster att räkna med från det hållet.

Men en person i just den här ställningen borde vara intresserad av zigenarnas skolgång. Är det inte just han som ska se till att varje barn i Finland har ens någon möjlighet att gå i skola?

Jag har verkligen ansett minister Virolainen vara en person som är intresserad både av små och stora frågor och framstegsvänlig. Men jag har fått vänta förgäves på några åtgärder i frågan om zigenarbarnens skolgång. År från år upprepas samma sak. Man ger må löften, men så har man inte tid att lösa frågan, det påstår man i alla fall.

Lättare sagt än gjort

Åt dem som påstår detta och åt dem som säger: - Zigenarna måste själva bjuda till mera, det måste stiga personer ur egen krets som driver era intressen, vill jag säga:

Ni har alldeles rätt. Men det är lättare sagt än gjort. Jag ska ge er ett konkret exempel.

För det första, då en vit kör en mikrofon i mun på en zigenare och visar något intresse för zigenarna är han genast en sak kännare och man plockar fram en befattning eller annars avlönad tjänst åt honom. Om någon undersöker zigenarproblemet får han understöd, eller om de grundar en förening som verkar för zigenarnas bästa, ger staten medel för ändamålet och alla medlemmar lyfter lön.

Men hur går det då en zigenare börjar driva samma sak, och möjligen gör det ännu aktivare än de vita?

Eget exempel

Jag tar mig själv som exempel. Jag har redan i över två år verkat aktivt för zigenarnas väl. Företagit smärre undersökningar, givit sådan information om zigenarna som inte skulle ha gått att få på annat håll. Jag har hjälpt de vita som sysslar med det här problemet och som får lön för sitt arbete.

Jag har ägnat mig helt åt den här uppgiften. Jag har lämnat allt annat. Vad har jag haft för nytta av detta? Under hela denna tid har jag förtjänat 1 400 mark.

Jag har räknat ut hur mycket jag förtjänat per dag på olika artiklar. Jag kom till att jag förtjänat like mycket som då jag var i armén, dvs. En mark per dagen. Men inte ens detta är ren inkomst. Jag har varit tvungen att göra flera resor. Dem har jag betalat själv, och lägger jag till alla andra kostnader, kommer jag till att jag pungat ut med tre mark om dagen.

Resultatet är att jag lyckats påverka människornas inställning, både de vitas och zigenarnas.

Vita hjälper varandra

Men jag tror att de som frågar varför zigenarna inte är villiga att hjälpa sig själva nu förstår varför de inte gör det. Det är en omöjlighet. Ingen hjälper zigenarna i hans arbete. De vita hjälper bara varandra.

De människor som arbetar för att hjälpa zigenarna ser till sitt eget bästa. Det saknas en enhetlig front, och det är just det som skulle behövas.

Mest skrattretande är de erfarenheter jag gjorde under valen om dem som mot lön aktivt arbetar för zigenarna, och de som stöder dessa personer. Först var vi alla överens om att vi ska försöka påverka samhället genom politiken. Men då blev valtider märkte dessa barmhärtiga samariter att de alla stöder olika partier

Naiv partibundenhet

För mig förefaller det här mycket naivt. Då dessa personer valt till sitt livs uppgift att förbättra zigenarnas ställning, och därtill får lön för mödan, skulle det att de stöder olika partier inte få lägga hinder i vägen för det arbete de utför till zigenarnas bästa.

Men tydligen är det inte så, utan de har bara fått en tjänst lätt, en tjänst som de kanske skulle blivit utan på något annat håll. Jag kan milt sagt, inte låta bli att le åt deras skenhelighet och deras skenhelighet och deras agerande som barmhärtiga samariter.